

Luukkaan evankeliumi, Osa 2
Miksi, miten ja kenelle Luukas kirjoitti?
(Luuk. 1:1-4)

Johdanto

Viime kerralla esittelimme Luukkaan evankeliumin yleisesti ja tänään pääsemme itse tekstiin.

1:1 *Koska monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta meidän keskuudessamme tosiksi tunnetuista tapahtumista,*

1:2 *sen mukaisesti kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat omin silmin ne nähneet ja olleet sanan palvelijoita,*

1:3 *niin olen minäkin, tarkkaan tutkittuani alusta alkaen kaikki, päättänyt kirjoittaa ne järjestyksessään sinulle, korkea-arvoinen Teofilus,*

1:4 *että oppisit tuntemaan, kuinka varmat ne asiat ovat, jotka sinulle on opetettu.*

Luimme juuri Luukkaan ensimmäisen luvun neljä ensimmäistä jaetta, jotka yhdessä muodostavat esipuheen hänen kirjalleen. Luukkaan evankeliumin varsinainen tarina alkaa jakeessa viisi:

”Herodeksen, Juudean kuninkaan, aikana...”, mutta ennen sitä hän kirjoitti esipuheen kirjalleen, aivan kuten sen ajan oppineilla ja koulutetuilla kirjoittajilla oli tapana. Luukkaan esipuhe ei kuitenkaan ole mikä tahansa tyhjänomainen esipuhe, joihin monesti nykykirjoissa törmäämme, vaan se kätkee sisällensä paljon enemmän kuin mitä ensisilmäykseltä ehkä huomasimme.

Jäikö sinulle mieleen mitään erityisen silmiinpistävää äsken lukiessamme Luukkaan esipuheen? Luen sen nyt uudestaan, mutta tällä kertaa painotan avainkohtia, joihin et ehkä kiinnittänyt ensimmäisellä kerralla huomiota:

(1) Koska monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta meidän keskuudessamme tosiksi tunnetuista tapahtumista, (2) sen mukaisesti kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat omin silmin ne nähneet ja olleet sanan palvelijoita, (3) niin olen minäkin, tarkkaan tutkittuani alusta alkaen kaikki, päättänyt kirjoittaa ne järjestyksessään sinulle, korkea-arvoinen Teofilus, (4) että oppisit tuntemaan, kuinka varmat ne asiat ovat, jotka sinulle on opetettu.

Tässä on kolme avainkohtaa, joihin syvennymme tänään:

1. Jeesuksen elämä ja teot eivät olleet mitään satuja. Niillä oli monta silminnäkijää ja niistä tiesivät monet (jae 1 ja 2).
2. Luukas oli pätevä historioitsija (jae 3).
3. Luukas kirjoitti vakuuttaakseen lukijan siitä, että se mitä hänelle oli opetettu Jeesuksen elämästä ja teoista oli totta (jae 4).

Miten meidän tulisi tutkia tai ymmärtää Luukkaan kirjoitukset?

Luukas, kuten muutkin sen aikaiset oppineet ja koulutetut kirjoittajat, aloitti siis kirjoituksensa esipuheella, joka kattaa jakeet 1-4. On myös mainitsemisen arvoinen asia, että kaikki neljä ensimmäistä jaetta yhdessä muodostavat alkuperäisellä kreikankielellä yhden erittäin pitkän ja hienostuneen lauseen, jossa on pitkälle vietyjä nyansseja niin rakenteen kuin itse kirjoitustyylinkin suhteen*. Meillä ei kuitenkaan ole aikaa tämän saarnaan puitteissa keskittyä näihin yksityiskohtiin,

mutta sanottakoon, että kirjoitustyylin perusteella on ilmeistä, että Luukas oli varsin koulutettu mies, mikä tietenkin sopii yhteen sen kanssa, että hän oli lääkäri (katso saarnasarjan edellinen osa).

[*https://faculty.gordon.edu/hu/bi/ted_hildebrandt/ntesources/ntarticles/ctr-nt/bock-luke1-ctr.pdf](https://faculty.gordon.edu/hu/bi/ted_hildebrandt/ntesources/ntarticles/ctr-nt/bock-luke1-ctr.pdf) (UNDERSTANDING LUKE'S TASK: CAREFULLY BUILDING ON PRECEDENT (LUKE 1:1-4))

Luukas siis selvästi viestii esipuheensa kautta, että hänen kirjoituksensa tulisi ottaa vastaan vähintäänkin samalla vakavuudella kuin muutkin sen aikaiset kirjat, joihin oli vaivauduttu laatimaan taidokas esipuhe. Hänen kirjoituksillaan on vakava historiallinen painoarvo ja täten koulutetuimpienkin kreikkalaisten tulisi ottaa ne vastaan historiallisina tosiasioina.

Jos me siis myönnämme Luukkaan olleen älykäs ja taitava kirjoittaja, kuten nykypäivän tutkijat sanovat hänen olleen, niin meidän ei ole vaikeaa olettaa hänen osanneen ilmaista kirjoituksissaan juuri haluamansa sanoman, etenkin kun huomioimme hänen taidokkaan esipuheensa. Jos lisäämme kaikkeen tähän Pyhän Hengen johdatuksen, niin Luukkaan kirjoitusten todenmukaisuus vielä korostuu.¹ Lukiessamme Luukasta on loogista olettaa, että Luukas yritti viestiä lukijalleen juuri sitä, mitä luonnollisesti luemme tekstistä.

Tämä mielessä pitäen, siirrytään ensimmäiseen jakeeseen.

Jeesuksen elämä ja teot eivät olleet keksittyjä tarinoita (jae 1)

Luuk. 1:1 Koska monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta meidän keskuudessamme tosiksi tunnetuista tapahtumista,

”Monet” olivat siis ryhtyneet tekemään kertomusta. Eivät harvat, vaan monet. Nämä asiat olivat siis sen verran tärkeitä tai mielenkiintoisia, että niistä kertoivat monet. Ja mistä he kertoivat? Tosiksi tunnetuista tapahtumista. Monet tutkijat ovat muuten sitä mieltä, että tarkempi käänнос kreikankielestä olisi ”täyttyneistä tapahtumista”², eli miten Jeesuksen elämä ja kuolema täyttivät monet Vanhan testamentin lupaukset (4:21; 9:31; 18:31; 22:37; 24:44-47). Näin se on käännetty esim. NASB ja ESV käännöksissä. Mutta oli paras käänнос sitten ”tosiksi tunnetuista” tai ”täyttyneistä” tapahtumista, niin kummatkin ovat totta. Nämä tapahtumat, eli Jeesuksen elämä ja teot, täyttivät monet Vanhan testamentin lupaukset ja ne olivat myös ”tosiksi tunnettuja”.

Sehän on jopa aivan loogista, että monet Jeesuksen elämän tapahtumat olivat tosiksi tunnettuja. Jeesus opetti yli kolme vuotta³ suhteellisen pienessä maassa, tehden monia ihmetekoja. Tuhannet ihmiset kerääntyivät katsomaan ja kuulemaan häntä kerrallaan (Luuk. 9:14). Monet, jotka edes koskivat hänen vaatteisiinsa, parantuivat sairauksista (Luuk. 8:44). Ja muistapa, että Raamatussa on lueteltu vain murto-osa Jeesuksen tekemistä ihmeistä. Johanneksen kirjan lopustahan luemme, Joh. 21:25: *On paljon muutakin, mitä Jeesus teki; ja jos se kohta kohdalta kirjoitettaisiin. luulen, etteivät koko maailmaan mahtuisi ne kirjat, jotka pitäisi kirjoittaa.*

Ei olisi edes mikään kohtuuton olettamus, että Jeesus olisi jopa lähes eliminoinut monet sairaudet ja vaivat vaikuttamiltaan alueilta. Ei ole siis mikään ihme, että ”monet” kertoivat näistä tapahtumista ja että ne olivat ”tosiksi tunnettu”, monien tuhansien ihmisten oltua niitä henkilökohtaisesti

¹ Stein, R. H. (1992). *Luke* (Vol. 24, p. 58). Nashville: Broadman & Holman Publishers.

² Stein, R. H. (1992). *Luke* (Vol. 24, pp. 63–64). Nashville: Broadman & Holman Publishers.

³ <http://www.gotquestions.org/length-Jesus-ministry.html>

todistamassa (Luuk. 9:14).

Eikö sitten muissa Jeesuksen aikaisissa kirjoituksissa pitäisi olla mainintoja hänestä, eikä ainoastaan Raamatun sivuilla? Pitäisi olla ja onkin. Tämä tosiasia tulee yllätyksenä monelle, joka pitää Jeesusta satuhahmona ja kuvittelee, että kristityt sokeasti uskovat häneen ilman mitään todisteita tai loogisuutta. Itse asiassa todisteet ja loogisuus ovat kristinuskon puolella, eivätkä sitä vastaan. Israel kuului Jeesuksen aikaan Rooman valtakuntaan ja kuinka ollakaan kaksi kuuluisimmista ja arvostetuimmista keisarillisen Rooman historioitsijoista, Josephus ja Tacitus, elivät silloin kun Jeesuksen aikalaisia oli vielä elossa ja he kummatkin mainitsevat Jeesuksen ja hänen ristiinnaulitsemisen kirjoituksissaan: https://en.wikipedia.org/wiki/Historicity_of_Jesus. Nämä historioitsijat eivät muuten itse olleet kristittyjä, ja toinen heistä Tacitus, joka oli myös Rooman senaattori, jopa vihasi kristittyjä. Heillä ei siis ollut mitään motiivia tukea mitään keksittyjä juttuja Jeesuksesta, vaan he kirjoittivat pelkästään siitä syystä, että he olivat historioitsijoita ja Jeesus oli ollut sen verran vaikuttava tekijä sikäläisessä yhteiskunnassa, että jokaisen itseään kunnioittavan historioitsijan oli hyvä hänet mainita.

Eikä Jeesuksen ihmeitäkään muuten alettu kyseenalaistamaan, ennenkuin paljon paljon myöhemmin. Kukaan Jeesuksen aikalaisista, eivätkä heti seuraavtkaan sukupolvet kiistäneet hänen ihmetekojaan, eivät edes kristittyjen vihaajat. He eivät yksinkertaisesti voineet tehdä näin, vaikka olisivat ehkä halunneetkin. Koko sen aikainen yhteiskunta sillä alueella tiesi Jeesuksen teoista. Kymmenet tuhannet olivat nähneet hänet ja hänen tekonsa omin silmin. Tämän takia fariseuksetkaan eivät voineet kiistää Jeesuksen tekoja ja täten ainoa ase, joka jäi heidän käyttöönsä, oli mikä? Sanoa, että Jeesus teki tekonsa Belsebulin eli Saatanan voimalla (Matt. 12:24).

Jeesus, hänen tekonsa ja opetuksensa eivät siis olleet mitään satuja tai mielikuvituskertomuksia, vaan täyttymykset monista Vanhan testamentin lupauksista. Jeesuksen teot ja opetukset olivat monien tiedossa ja ne olivat tosiksi tunnettuja tapahtumia. Kaikesta tästä Luukas aikoo nyt kertomansa mukaan järjestelmällisesti kirjoittaa.

Silminnäkiätodistus (jae 2)

Siirrytään jakeeseen kaksi: *sen mukaisesti kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat omin silmin ne nähneet ja olleet sanan palvelijoita,*

Tässä Luukas antaa vielä yhden lisäsyyn Jeesuksen elämän ja tekojen luotettavuudelle. Ne tulivat suoraan silminnäkiäjiltä. Jopa nykypäivänä oikeudessa annetaan silminnäkiätodistukselle merkittävä painoarvo. Silminnäkiä kertoo asioista ihan eri vakaumuksella ja tarkkuudella kuin joku, joka on vain kuullut jostakin asiasta.

Luukkaan toinen kirja, Apostolien teot, alkaa Jeesuksen valtuuttaessa opetuslapsensa, jotka olivat kaikki silminnäkiöitä, olemaan hänen todistajiaan. Myös opetuslasten ensimmäinen tehtävä Apostolien teoissa oli korvata luopio Juudas. Mikä oli ainut asia, joka mainitaan vaatimuksena liittymään kahdentoista opetuslapsen joukkoon? Se, että ehdokas on yksi *"niistä miehistä, jotka ovat vaeltaneet meidän kanssamme kaiken sen ajan, jona Herra Jeesus kävi sisälle ja ulos meidän tykönämme, Johanneksen kasteesta alkaen hamaan siihen päivään, jona hänet meiltä otettiin ylös..."* (Ap. t. 1:21-22). Toisin sanottuna Juudaksen korvaajan tuli olla Jeesuksen elämän ja ihmetekojen silminnäkiä alkaen Jeesuksen kasteesta hänen taivaaseen nousuunsa.

Kerta toisensa jälkeen Apostolien teoissa opetuslapset mainitsivat, että he olivat todistajia eli silminnäkijöitä sen suhteen, mitä he julistavat, Ap. t. 2:32: *”Tämän Jeesuksen on Jumala herättänyt, minkä todistajia me kaikki olemme.”*; Ap. t. 3:15: *”mutta elämän ruhtinaan te tapoitte; hänet Jumala on herättänyt kuolleista, ja me olemme sen todistajat”* (katso myös 5:32; 10:39–41; 13:31). Apostolinen saarnaus siis pyrki vakuuttamaan kuulijat ainakin osittain sillä, että heidän julistuksensa perustui heidän näkemäänsä.

Huomaa, että Luukas ei muuten viittaa mihin tahansa silminnäkijöihin, vaan sellaisiin silminnäkijöihin, jotka olivat myös sanan eli evankeliumin (Ap. t. 8:4; 10:36) palvelijoita. He olivat siis nähneet ja uskoneet.⁴

On myös varmaa, että nämä silminnäkijät ja sanan palvelijat kertoivat asioista totuuden mukaisesti, koska jakeen yksi mukaan monet olivat ryhtyneet kertomaan muille näiden silminnäkijöiden kertomuksista ja ne olivat yleisesti ”tosiksi tunnettuja tapahtumia”.

Luukas historioitsijana ja teologina (jake 3)

Siirrytään jakeeseen kolme: *niin olen minäkin, tarkkaan tutkittuani alusta alkaen kaikki, päättänyt kirjoittaa ne järjestyksessään sinulle, korkea-arvoinen Teofilus,*

Tässä käy ilmi, että Luukas oli huolellinen tutkija ja pätevä historioitsija. Hän oli tutkinut (1) ”tarkkaan”, (2) ”alusta alkaen”, (3) ”kaikki” jakeessa 1 mainitut tosiksi tunnetut tapahtumat.

Kaikista näistä asioista, joita hän oli tarkkaan tutkinut, hän on nyt *”päättänyt kirjoittaa ne järjestyksessään”*. Luukas ei siis kirjoittanut mistään, mitä hän ei ollut tarkkaan tutkinut. Hän ei lisännyt mitään epävarmaa kirjoituksiinsa, vaan hän käytti pelkästään tosiasioita, jotka tulivat suoraan silminnäkijöiltä.

Luukas oli myös hyvä teologi, sillä hän (4) kirjoitti *”järjestyksessään”* tai selvemmin kääntäen: *”järjestelmällisesti”*.⁵ Näinhän hyvä teologi toimii. Hän opiskelee Jumalan asioita systemaattisesti ja sitten esittää asiat muille progressiivisesti, järjestelmällisesti, loogisesti ja vakuuttavasti.

Luukas on järjestänyt kirjoituksensa yleiseen kronologiseen järjestykseen, Jeesuksen syntymästä kuolemaan ja ylösnousemukseen. Tämän yleisen kronologisen järjestyksen puitteissa Luukas on myös osittain järjestänyt kirjoituksiaan aihepiireittäin (esim. Luuk. 3:19), sekä maantieteellisesti Jeesuksen vaikuttamisen yleisen painopisteen mukaan: Galilea → Samaria → Jerusalem → Juudea-Samaria → Rooma (Apostolien teot).

Luukas myös kirjoitti *”historiankirjoitustyyllillä”*, kuten tulemme selvästi huomaamaan, kun aikanaan käymme läpi Luukkaan evankeliumin toisen ja kolmannen luvun ensimmäiset jakeet (2:1-2; 3:1-2).

⁴ Luukas myös kertoo näiden silminnäkijöiden olevan ihmisiä *”jotka alusta asti ovat omin silmin ne nähneet”*. Eli samantyylinen kriteeri, joka opetuslapsilla oli kun he valitsivat uuden Juudaksen tilalle (Johanneksen kasteesta lähtien). Lisäksi, Luukas kertoo näiden silminnäkijöiden olleen *”sanan palvelijoita”*. Voisiko siis olla, että nämä silminnäkijät jotka ovat alusta asti omin silmin nähneet, sekä olleet sanan palvelijoita, olisivat apostoleita? Jotkut ovat tätä mieltä, mutta itse en usko tähän. Luukas nimittäin aloittaa evankeliuminsa historian jo hieman ennen Jeesuksen syntymää, eikä kukaan apostoli ollut silloin omin silmin siellä mitään näkemässä.

⁵ Stein, R. H. (1992). *Luke* (Vol. 24, p. 65). Nashville: Broadman & Holman Publishers.

Toisin kuin monet muut raamatunkirjoittajista, Luukas ei ollut yksi Jeesuksen opetuslapsista, eikä apostoli, vaikka hän tosin oli apostoli Paavalin läheinen matkakumppani (Kol. 4:14). Luukas ei siis kirjoita evankeliumissaan silminnäkijänä, vaan historioitsijana, joka on mahdollisesti haastatellut silminnäkijöitä, lukenut muita asiaan liittyviä kirjoituksia ja yleisestikin tehnyt kaikin puolin huolellista tutkimusta kyseisistä asioista.

Tämä muuten ehkä selittää minkä takia Luukas kirjoittaa näistä asioista, joista jo "monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta". Jakeen kolme alussahan Luukas liittää itsensä muiden joukkoon, jotka ovat jo kertoneet näistä asioista: "niin olen minäkin...päättänyt kirjoittaa ne". Vaikka monet olisivat näistä asioista kertoneetkin ja jopa kirjoittaneet, niin he eivät tehneet sitä välttämättä niin järjestelmällisesti tai samoja asioita painottaen kuin Luukas. Kuten jo edellisessä saarnassa totesimme, Luukkaan evankeliumihan on monessa mielessä jopa kattavampi kuin Matteus ja Markus. Luukas siis tunti, että hänellä on jotain annettavaa, kuten hänellä olikin.

Kenelle Luukas kirjoitti (jae 3)

Luukkaan evankeliumi ja Apostolien teot (Ap. t. 1:1) olivat osoitetut "Teofilus" nimiselle henkilölle. Teofilus tarkoittaa kirjaimellisesti "Jumalan rakastama": Theo → Jumalan; Philos → rakastama. Luukkaan tekstistä tiedämme myös, että tämä Teofilus ei ollut kuka tahansa tossunkuluttaja, koska Luukas sanoo "korkea-arvoinen Teofilus". Tätä samaa adjektiivia "korkea-arvoinen" on käytetty kolme muuta kertaa Uudessa testamentissa puhuttaessa Rooman kuvernööreistä (Ap. t. 23:26; 24:2). Tämä ei tarkoita, että Teofilus oli kuvernööri, mutta joku tärkeä mies kuitenkin, jolla oli ehkä joku korkea Rooman valtakunnan virka.⁶

Luukas luultavasti oletti, että hänen kirjoituksensa jaettaisiin muille kristityille, aivan kuten hänen matkakumppaninsa (Kol. 4:16) Paavalinkin kirjeet. Muutkin antiikin ajan kirjoittajat omistivat kirjoituksensa usein jollekin tietylle henkilölle, vaikka he kirjoittivatkin suuremmalle yleisölle (esim. "Josephus, Against Apion"). Luukkaan kirjoitusten perusteella tiedämme myös Luukkaan olettavan, että lukijat olivat kristittyjä. Hän ei yritä selittää asioita, joita ei-uskovaisten olisi vaikea ymmärtää, kuten esim. termit "Ihmisen Poka" ja "Jumalan valtakunta", joita hän käyttää selittämättä niitä sen kummemmin. Jakeessa 4 Luukas myös viittaa nimenomaan "*asioihin, jotka sinulle on jo opetettu*".

Miksi Luukas kirjoitti? (jae 4)

Mikä oli Luukkaan kirjoitusten tavoite? Miksi hän kirjoitti Luukkaan evankeliumin? Äsken opimme, että Luukas kirjoitti kristityille. Silloin on myös aika selvää, että hänen kirjoituksiensa tarkoituksena oli jollain tapaa palvella kristittyjä ja heidän tarpeitaan. Meidän iloksemme Luukas myös kertoo meille

⁶ It is unlikely that Theophilus is just interested in becoming a Christian or is a Roman official who needs to have Christianity explained in order to accept it as a legitimate religion. Nor are Paul and his message of simple evangelism the object of defense. Too little of the Gospel deals with such legal, political concerns and too much exhortation deals with issues beyond simple evangelism. Paul is important to the last part of Acts only because of the mission and perspective he represents. Luke 1:3–4 suggests that Theophilus received some instruction. The detail in Luke–Acts about faithfulness, Jew–Gentile relations, and clinging to the hope of Jesus' return suggests a Gentile who is experiencing doubt about his association with the new community. The problems over table fellowship, Gentile inclusion, and examples of how rejection was faced in the early church also suggest this setting. Likewise the amount of ethical exhortation in the Gospel suggests this approach. Theophilus appears to be a man of rank (Luke 1:3) who has associated himself with the church, but doubts whether in fact he really belongs in this racially mixed and heavily persecuted community. In the Gospel, Luke takes Theophilus through Jesus' career in order to review how God worked to legitimize Jesus and how Jesus proclaimed hope. Luke also wishes to defend God's faithfulness to Israel and his promises, despite the rejection of the promise by many in the nation. (In this sense, Luke is not unlike Rom. 9–11.) The offer of the gospel openly includes Theophilus and calls him to remain faithful, committed, and expectant, even in the midst of intense Jewish rejection and with the hope that both Jews and Gentiles will turn to Jesus. Darrell L. Bock. (1994). Baker Exegetical Commentary on the New Testament (Introduction)

tasaa tarkkaan kirjoitustensa tarkoituksen, kuten sen aikaisten kirjoittajien tapana oli esipuheessaan tehdä.⁷

Neljännessä jakeessa Luukas sanoi kirjoittavansa jotta: *sinä, korkea-arvoinen Teofilus, oppisit tuntemaan, kuinka varmat ne asiat ovat, jotka sinulle on opetettu.*

Mikä siis oli Luukkaan kirjoitusten päätavoite? Vakuuttaa lukijat siitä, että se mitä heille oli opetettu Jeesuksen elämästä ja opetuksista oli totta, aivan kuten hyvän teologin kuuluukin tehdä.⁸

Voi esimerkiksi olla mahdollista, että Teofilus ja muut kristityt olivat ymmällään siitä, miksi kristityt kokivat vainoa. Miten oikean Jumalan palvominen voi johtaa vainoon? Jopa monet meistä ajattelevat nykyään samaan tapaan, kun kohdallemme tulee jotain vastoinkäymisiä. Miten näin voi tapahtua, olemmehan Jumalan lapsia. Luuk. 9:23 antaa meille vastauksen: *Ja hän sanoi kaikille: "Jos joku tahtoo minun perässäni kulkea, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon joka päivä ristinsä ja seuratkoon minua.* Eli Jeesuksen seuraaminen ei tee elämästämme helpompaa, päinvastoin.

Teofilus ja sen ajan ei-juutalaiset kristityt olivat ehkä myös ihmeissään siitä, miten suurin osa juutalaisista ei hyväksynyt Jeesusta. Luukas täten muistuttaa heitä ja samalla meitä, että ei kristinuskolla ollut mikään uusi uskonto. Päinvastoin, kristinuskossa täyttyvät Mooseksen ja profeettojen kirjoitukset, kuten aiemmin ensimmäistä jaetta käsitellessämme totesimme.

Vanhan testamentin aikainen etninen Israel koostui kahdesta kansanosasta: uskollisesta Israelin osasta, joka seurasi Vanhan testamentin patriarkkojen uskoa, ja epäuskoisesta Israelista. Uskollinen ryhmä oli "profeettain lapset" (Ap. t. 3: 25-26) ja epäuskoisen ryhmä taas koostui niistä, jotka tappoivat profeetat. Luukas muistuttaa lukijoitaan tästä mm. Luuk. 6:23; 11:47-48, 50; 13:34.

Siten kristinuskon samoin koostuu uskollisesta Israelista sekä niistä pakanoista (pakana = ei etninen juutalainen), jotka ovat liittyneet uskolliseen Israeliin uskon kautta Jeesukseen ja täten elävät Vanhan testamentin lupauksen täyttymisen aikaa, joka alkoi Jeesuksen saapuessa Messiaana / Kristuksena. Tämä näkyy erittäin selvästi Apostolien tekojen varhaisissa saarnoissa, joissa apostolien sanoma painottaa Vanhan testamentin jatkuvuutta.

Pohjimmiltaan varhainen kristillinen julistus oli, että "Aabrahamille, lisakille, Jaakobille ja profeetoille annetut lupaukset ovat täyttyneet". Julistuksen aiheena ei ollut, "Haluatko liittyä uuteen uskontoon?" Vaikka Luukas ei painota Vanhaa testamenttia samalla lailla kuin Matteus, niin kuitenkin käydessämme läpi Luukkaan evankeliumia tulemme monesti kohtaamaan tämän aiheen lupauksesta ja täyttymyksestä, sekä odotuksen uuden aikakauden alkamisesta.⁹

Luukas siis oletti, että hänen työnsä taustalla olevat silminnäkijätodistukset antaisivat hänen lukijoilleen lisää varmuutta opetuksista, joita heille oli jo jakeen neljä mukaan opetettu ja joista myös Luukas nyt kirjoittaa. Tämä silminnäkijöiden todistus yhdessä Pyhän Hengen todistuksen kanssa (Ap. t. 5:32) tulisi tekemään lukijoille tiettäväksi, että heidän aiemmin saamansa opetukset ja Luukkaan

---

⁷ Along with the presentation of the writer's credentials, some comment concerning the work's purpose was an integral part of an ancient prologue Stein, R. H. (1992). *Luke* (Vol. 24, p. 66). Nashville: Broadman & Holman Publishers.

⁸ At times he even omitted parts of the tradition he assumed his audience would "fill in" by their previous knowledge. There are also present various teachings (12:35-48; 16:1-9 [esp. vv. 8-9]; 17:7-10) and worship materials (the Lord's Prayer and Lord's Supper) that apply specifically to Christians. Stein, R. H. (1992). *Luke* (Vol. 24, p. 27). Nashville: Broadman & Holman Publishers.

⁹ Stein, R. H. (1992). *Luke* (Vol. 24, pp. 40-41). Nashville: Broadman & Holman Publishers.

uudet opetukset olivat jumalallinen totuus.¹⁰

Tämä tuokin meidät seuraavaan kohtaan, nimittäin siihen, miksi Teofiluksen ja samalla meidän tulisi olla luottavaisin mielin sen suhteen, mitä meille on opetettu.

Miksi Teofiluksen ja meidän tulisi luottaa Luukkaan kirjoituksiin?

1. Todistus profetioista

Kautta kirjoitustensa Luukas osoittaa lukijoilleen, että Jeesuksen elämä, teot ja myöhemmin apostolien teoissa alkuseurakunnan kokemukset olivat osa Vanhan testamentin profetioiden täyttymystä. Kuten aiemmin opimme, Luukkaan jakeessa yksi mainitsema ”keskuudessamme tosiksi tunnetut tapahtumat” voidaan tarkemmin kääntää ”keskuudessamme täyttyneet tapahtumat”¹¹, eli miten Jeesuksen elämä ja kuolema täyttivät monet Vanhan testamentin lupaukset (4:21; 9:31; 18:31; 22:37; 24:44-47).

Luukas halusi vakuuttaa lukijansa kristillisen sanoman luotettavuudesta havainnollistamalla, miten Vanha testamentti oli jo etukäteen ennustanut Jeesuksen elämän, ristiinnaulitsemisen ja ylösnouseminen, kuinka jotkut juutalaiset torjuisivat hänet ja kuinka jotkut pakanat hyväksyisivät hänet Messiaana.

Eli koska kaikki tämä, mitä Luukkaan lukijoille oli jo jakeen neljä mukaan opetettu (”että oppisit tuntemaan, kuinka varmat ne asiat ovat, jotka sinulle on opetettu.”), on harmoniassa Vanhan testamentin profetiallisten kirjoitusten kanssa, joihin lukijat jo luottivat, olisi varsin loogista, että heidän luottamus nyt vain kasvaisi niitä asioita kohtaan, joita heille oli jo Jeesuksen elämästä ja teoista opetettu.

2. Silminnäkiätodistus

Kuten aiemmin totesimme, Luukas kirjoitti evankeliuminsa Jeesuksen tekojen silminnäkiäjöiden vielä eläessä. Kenenkään olisi siis ollut mieletöntä kirjoitella satuja samaan aikaan, kun asioiden silminnäkiäjät olivat vielä elossa. Tämä olikin yksi varhaiskirkon kriteereistä heidän päättäessään, mitkä kirjat kuuluivat Raamattuun ja mitkä eivät: Oliko kirja kirjoitettu apostolien aikana, kun silminnäkiäjät olivat vielä elossa, joko todistamassa tekstin puolesta tai sitä vastaan?

Vastakohtana tälle on esimerkiksi kirja ”Hermaksen Paimen”, josta Muratorin fragmentti* noin vuodelta 170 jKr (joka on varhaisin Uuden testamentin kaanon eli luettelo Raamattuun kuuluvista kirjoista) sanoo seuraavanlaisesti: *”Mutta Hermas kirjoitti Hermaan paimenen juuri äskettäin, meidän aikanamme, Rooman kaupungissa, kun piispa Pius, hänen veljensä, oli Rooman kaupungin kirkon virassa. Ja siksi sitä pitäisi lukea; mutta sitä ei voida lukea julkisesti ihmisille kirkossa luettuna profettojen joukkoon, sillä heidän lukunsa on täynnä, eikä apostolien joukkoon, sillä se on syntynyt heidän aikansa jälkeen”*

*https://en.wikipedia.org/wiki/Muratorian_fragment

¹⁰ Stein, R. H. (1992). *Luke* (Vol. 24, p. 37). Nashville: Broadman & Holman Publishers.

¹¹ Stein, R. H. (1992). *Luke* (Vol. 24, pp. 63–64). Nashville: Broadman & Holman Publishers.

3. Loogisuus

Kolmas syy, miksi Teofiluksen ja samalla meidän tulisi luottaa Luukkaan kirjoituksiin, on niiden loogisuus. Olisiko loogista ja todennäköistä, että Luukas, Jeesuksen opetuslapset ja apostolit tahallaan kirjoittaisivat valheita? Ei olisi. Ensinnäkään ei olisi millään tavalla loogista, että he uskoisivat uskontoon, jossa totuuden kirjoittaminen on erittäin tärkeää, mutta sitten he itse kirjoittaisivat valheita. Joku kriitikko voi kuitenkin vastata tähän sanomalla: ”Ehkä he kirjoittivat valheita asioista, joihin he eivät itse uskoneet”. Tämäkään ei olisi mitenkään todennäköistä, kun otamme huomioon, että monet heistä tuomittiin kuolemaan uskonsa vuoksi. Kuka hullu suostuisi kuolemaan keksimänsä valheen vuoksi? Viimeistään silloin he sanoutuisivat irti uskostaan. Ja kun näitä ”hulluja” ei ollut vain yksi vaan useita, eikä kukaan perunut tai hylännyt uskoaan, vaikka heillä saattoi olla pään katkaisu edessä. He siis itse todellakin uskoivat kirjoittamaansa.

Tämä taas lisää meidän luottamustamme heidän kirjoituksiin, kun tiedämme, että kirjoittajat itse olivat valmiita kuolemaan kirjoitustensa edestä. Tämä muuten hyvinkin saattoi olla yksi syy, minkä takia Jumala salli heidän kuolla väkivaltaisesti. Se lisäisi meidän uskoamme heidän kirjoituksiinsa. Kuinkahan moni nykypäivän vaurausevankeliumin kirjan kirjoittaja olisi valmis kuolemaan opettamiensa oppien puolesta? Tänä päivänä tosin monet ääri-islamilaiset ovat valmiita kuolemaan uskonsa puolesta, mutta se ei ole sama asia. Nämä ääri-islamilaiset tosiaan uskovat uskontoonsa, mutta huomioikaamme, että he eivät itse kirjoittaneet uskontoaan, vaan uskovat Muhammedin kirjoituksiin. Kysymys siis kuuluisi, olisiko koraanin kirjoittaja Muhammad, mies jolla oli tarpeeksi varallisuutta yli kahteentoista vaimoon*, ollut itse valmis kuolemaan kirjoitustensa puolesta?

*<https://en.wikipedia.org/wiki/Muhammad#Household>

4. Erehtymätön Jumalan sana

Lopuksi, kaikkein ratkaisevin syy, jonka takia meidän tulee luottaa Luukkaan evankeliumiin, on se että se on osa Raamattua ja kuten 2. Tim. 3:16 meille kertoo: *Jokainen kirjoitus, joka on syntynyt Jumalan Hengen vaikutuksesta, on myös hyödyllinen opetuksesi, nuhteeksi, ojennukseksi, kasvatukseksi vanhurskaudessa.*

Pyhä Henki ohjasi Luukasta ja täten kaikki hänen kirjoituksensa, kuten kaikki muutkin Raamatun kirjoitukset, ovat erehtymättömästi totta ja Pyhä Henki myös vakuuttaa meitä niiden erehtymättömyydestä.

Kertaus

Luukas kirjoitti korkea-arvoiselle Teofilukselle, joka oli ilmeisesti korkea-arvoinen uskoon tullut Rooman valtakunnan virkamies, mutta jolla saattoi olla hieman epävarmuutta hänelle opetetuista asioista. Teofiluksen epävarmuutta saattoi lisätä se vaino, jota tämä monikulttuurinen juutalaisten ja pakanoiden muodostama sekasakki oli alkanut saada osakseen. Lisäksi häntä saattoi askarruttaa, minkä takia suurin osa juutalaisista ei uskonut Jeesukseen tai hänen opetuslapsiensa opetukseen.

Luukas, pätevä historioitsija ja teologi, kertoo Teofilukselle, miten hän on tutkinut kaiken tarkkaan, alusta alkaen ja kirjoittaa nyt niistä järjestelmällisesti. Hän myös muistuttaa, että Jeesuksen elämä ja teot eivät olleet satukertomuksia ja kuinka monet olivat ryhtyneet tekemään niistä yhteenvetoja ja kuinka ne olivat tosiksi tunnettuja asioita.

Evankeliumissaan Luukas siis kertoo ja vahvistaa Teofilukselle asioita, joita hänelle oli jo opetettu. Luukas kertoo Jeesuksen elämänsä, kuka Jeesus on, miten tiedämme hänen olevan Jumalan valittu, mitä hän tuo ihmiskunnalle ja miten otamme pelastuksen vastaan. Luukas myös osoittaa heille, joita israelilaisten Jeesuksen yleinen torjunta ja pakanoiden yleisempi Jeesuksen hyväksyminen huolestuttaa, kuinka he voivat nähdä Jumalan pitäneen kiinni kaikista israelilaisille antamistaan lupauksista heidän väliaikaisesta torjunnastaan huolimatta.

Sillä välin Teofiluksen ja muiden kristittyjen tulisi olla uskollisia, jopa vainon ja torjunnan keskellä, odottaen kärsivällisesti Jumalan suunnitelman lopullista täyttymystä, sillä kaikki valta on annettu Jeesukselle Kristukselle (Matt. 28:18), joka istuu Jumalan oikealla puolella, kunnes hän aikojen lopussa palaa kaitsemaan kansoja rautaisella valtikalla (Ilm. 2:27). Näin ollen Luukas ei pelkää yhdistää tapahtumia (lupaus-täyttymys), mutta samalla antaa varmuuden asioista, jotka eivät vielä ole tähtyneet.

Teofilus ja me voimme luottaa kaikkeen tähän, koska meillä on profetioiden antama todistus, silminnäkiä todistukset, loogisuus ja Pyhän hengen todistus puolellamme todistamassa kaikkien Luukkaan kirjoittamien asioiden puolesta.

Rukoilkaamme

Kiitos Jumala siitä, miten käytit Luukasta siunaamaan Teofilusta ja muita sen ajan kristittyjä. Pyydämme, että siunaat samalla lailla myös meitä käydessämme läpi kaikkia niitä asioita, joita viisaudessasi ohjasit Luukasta kirjoittamaan. Älä anna sanasi palata tyhjänä, vaan anna sen tehdä meissä se, mikä sinulle otollista on. Sitä varten sinä sen lähetit. Lisää samalla varmuuttamme sinun lupauksiasi kohtaan. Me uskomme, mutta lisää uskoamme! Poikasi Jeesuksen Kristuksen nimessä, eli hänen tahdon mukaisesti ja arvovaltaa käyttäen me rukoilemme, amen.

Lisää saarnoja osoitteessa www.maallikkosaarnaaja.com